

Kurumsal Dil ve İletişim Üzerine Kitap Tanıtımı

Habib Tekin¹

Duman, Seyyare (2024). Kurumsal Dil ve İletişim. Eylem Örnekçeleri – Kurumsal İletişim – Sorun Çözme. İstanbul: Paradigma Akademik Yayınları

Yazar Seyyare Duman'ın (Prof. Dr.) *Kurumsal Dil ve İletişim* çalışması, toplumsal kurumların dil yapısını ve bu yapının iletişime olan etkisini kapsamlı bir şekilde ele alıyor. Eserde, kurum içi iletişimde kullanılan dilin özellikleri, dilin işlevi ve kurumsal bağlamda nasıl şekillendiği üzerine teorik ve uygulamalı analizler sunuluyor. Kitap, özellikle dilbilim, sosyoloji ve iletişim bilimleri gibi alanlarda çalışan akademisyenler ve araştırmacılar için derinlemesine bir kaynak niteliğinde ve kurumlardaki iletişimin daha işlevsel olması için yazılmış olup, eleştirel ve ampirik bir edimbilimsel çalışma özelliği taşıyor. Dilinin anlaşılır olması, geniş bir okuyucu kitlesine hitap etmesini sağlarken, çalışmanın akademiye katkıları, kurumsal dilin nasıl yapılandırıldığı ve sosyal ilişkilerde nasıl işlev gördüğü konusunda yeni bakış açıları sunmasıyla dikkat çekiyor. Bu bağlamda, daha kapsamlı araştırmalar yapılması gerektiği de vurgulanıyor.

Duman'ın çalışmasında, “dilsel eylem,” “katılımcı eylem,” “eylem bağlamı” gibi kavramlar, dilsel eylem teorileri çerçevesinde açıklanmış. Austin ve Searle'ün söz eylem teorisine sıkça atıfta bulunulması, dilin toplumsal ve bireysel yönlerini açıklamak için önemli bir kuramsal zemin oluşturuyor. Duman, dilsel eylemleri sadece bir iletişim aracı olarak değil, aynı zamanda kurumsal amaçlara hizmet eden bir yapı olarak ele alıyor. Bu bağlamda, kurumsal dilin teorik temelleri kitapta detaylı olarak açıklanmış ve okuyucuların kurumsal iletişimi daha derinlemesine anlamasını sağlıyor. Kitabın bu kavramsal yapısı, akademik çalışmalar ve araştırmalar için sağlam bir teorik temel sağlamakta. Kurumsal iletişim ve dilsel eylem alanlarında çalışan akademisyenler, Duman'ın kuramsal açıklamalarını kendi çalışmalarına entegre ederek yeni araştırma alanları oluşturabilirler. Ancak, teorik çerçevede daha fazla örnek verilmesi, özellikle kuramla pratiği bağlamak açısından faydalı olabilirdi. Örneğin, dilsel eylem kuramının farklı alanlardaki (örneğin hukuk veya tıp gibi) pratik kullanımları ile zenginleştirilmiş bir anlatım, okuyucular için daha kapsayıcı bir bakış açısı sunabilirdi.

Duman'ın analizinde, kurum içindeki dilin güç dinamiklerini nasıl yansıttığına dair açıklamalar oldukça dikkat çekici. Kurum içi dil, kurum çalışanlarının birbirleriyle ve kurum dışından gelen katılımcılarla olan iletişimde belirli bir güç dengesini de ifade eder. Çalışmada, kurum çalışanlarının bilgi üstünlüğü nedeniyle dilin yönlendirici ve kontrol edici bir yapıya büründüğü

¹ Assoc. Prof. Dr., Marmara University, Faculty of Humanities and Social Sciences, Department of German Language and Literature, ORCID-ID: 0000-0002-2650-8801, Web of Science Researcher ID: AAB-3762-2019

belirtilmektedir. Kurumsal dil, burada bir kontrol mekanizması olarak işlev görmek ve iletişimi güçlendirici bir yapı sağlamaktadır.

Çalışmada yer alan kurumsal iletişim örnekleri, farklı alanlardan alınarak derinlemesine incelenmiştir. Tıbbi iletişimde hasta-doktor ilişkisi, okul iletişiminde öğretmen-öğrenci etkileşimi ve aile içi iletişim gibi çeşitli konular ele alınmaktadır. Bu örnekler, kurumsal dilin farklı bağlamlarda nasıl işlediğini göstermesi bakımından oldukça başarılıdır. Özellikle hasta-doktor iletişimi örneğinde, kurumsal dilin bireylerin sağlık durumları üzerinde nasıl bir etkiye sahip olabileceği detaylı olarak açıklanmıştır. Bu örneklerde dikkat çeken bir diğer nokta, kurumsal dilin yalnızca işlevsel bir araç olarak değil, aynı zamanda sorun çözme ve ilişki kurma işlevi görmesi. Duman'ın çalışmasında bu tür detaylara yer verilmesi, kurumsal dilin çok yönlü yapısını anlamak açısından oldukça faydalıdır. Ancak, burada da diğer ülkelerden veya kültürel bağlamlardan ek örnekler sunulması, çalışmanın etkililiğini artırabilir. Örneğin, tıbbi iletişimde Batı ülkeleri ile Türkiye arasındaki farklılıklar veya eğitimdeki kültürel farklılıkların iletişime yansması gibi konular da ele alınarak daha kapsayıcı bir analiz yapılabilir.

Kurumsal dilin sorun çözme sürecindeki rolü, çalışmanın en dikkat çekici bölümlerinden biridir. Duman, dilin bir sorun çözme aracı olarak nasıl kullanılabileceğini örneklerle açıklamaktadır. Özellikle kurum çalışanları ile kuruma dışarıdan katılanlar arasındaki bilgi farkının, kurumsal dil aracılığıyla nasıl kapatılabileceği ve bu dilin işlevselliği üzerinde durulmaktadır. Kurumsal dilin sorun çözme yeteneği, özellikle karmaşık ve hiyerarşik yapıdaki kurumlarda oldukça önemlidir. Burada dilin işlevselliği üzerine odaklanılırken, kurumsal iletişimde sıklıkla karşılaşılan engeller ve dilin bu engelleri aşma stratejilerine daha fazla yer verilebilirdi. Örneğin, kurumsal dilin anlaşılabilirliğini artırmak için hangi iletişim tekniklerinin kullanılabileceği veya farklı kültürlerden gelen bireylerle etkili iletişim kurmak için hangi stratejilerin geliştirilebileceği konusu daha fazla işlenebilirdi. Bu tür detaylar, çalışmanın kurumsal dilin işlevselliği açısından pratik öneriler sunan bir kaynak olmasını sağlayabilirdi.

Çalışmanın kurumlararası ve kültürlerarası iletişim bağlamında daha fazla detay içermesi, kurumsal dilin çok boyutlu doğasını daha iyi anlamaya katkı sağlayabilir. Duman'ın ele aldığı dilsel eylem teorisi, farklı kültürel bağlamlarda kurumsal iletişimin nasıl işlediğine dair değerli ipuçları sunmaktadır. Ancak, kültürel çeşitliliğin dil ve iletişim üzerindeki etkisi üzerinde daha kapsamlı bir şekilde durulabilirdi. Örneğin, uluslararası kuruluşlarda çalışan profesyoneller için kültürel farklılıkların iletişime etkisini açıklamak, eserin çok kültürlü çalışma ortamlarında kullanılabildiğini artırabilir. Ayrıca, çok uluslu şirketler ve küresel organizasyonlardaki kurumsal iletişim uygulamalarının ele alınması, Duman'ın çalışmasının kapsamını genişletebilir. Özellikle farklı kültürel normların, dil kullanımı ve iletişim biçimleri üzerindeki etkisini anlamak, okuyuculara evrensel bir perspektif sunacaktır. Çalışmanın bu bölümünde kültürlerarası iletişimde yaşanan dil engellerine dair öneriler sunulması, kitap için pratik bir rehber niteliği de kazandırabilir.

Duman'ın *Kurumsal Dil ve İletişim* eseri, kurumsal dilin yapılandırılma biçimini ortaya koyarak akademik çevrelerde önemli bir katkı sağlıyor. Özellikle dilbilim, iletişim bilimleri ve sosyoloji alanlarında çalışan araştırmacılar için değerli bir kaynak olmasının yanı sıra, kurum içi iletişimle ilgilenen sosyal bilimciler için de kapsamlı bir rehber sunmaktadır. Eserde sunulan dilsel eylem teorisi, akademisyenlerin yeni araştırma alanları keşfetmesine ve disiplinler arası çalışmalara

yönelmesine olanak tanıyor. Bu bağlamda, Duman'ın çalışması, kurumsal iletişimin teorik çerçevesini daha geniş kitlelere ulaştırarak, akademik birikimi zenginleştiriyor.

Bu minvalde, Duman'a göre, kurum içi iletişimdeki mevcut aksaklıkların giderilmesi için, iletişimin işlevselliğini artırmaya yönelik stratejik adımlar atılmalıdır. Çalışmasında, tıp, aile, okul ve danışmanlık gibi çeşitli kurumlarda iletişimin nasıl şekillendiğini ele alan Duman, özellikle hasta merkezli iletişim modeli üzerinde durur ve doktorlara daha fazla zaman tanınmasının, sağlık alanında iletişim kalitesinin artırılmasında kritik bir rol oynayacağını vurgular. Duman'a göre, aile içindeki ataerkil yapı ve cinsiyet ile yaşa dayalı hiyerarşi, iletişimin eşitlikten uzaklaşmasına neden olmakta ve bu yapının eleştirel bir şekilde sorgulanması gerektiğini ortaya koymaktadır. Aile içi sağlıklı iletişimin sağlanması için toplumsal değerlerin ve hiyerarşik yapıların yeniden değerlendirilmesi gerektiğini ifade eden Duman, bu alanda daha fazla ampirik çalışmanın yapılması gerektiğine dikkat çeker. Okul kurumunda ise, öğretmen merkezli iletişimin öğrenciyi dışlayan yanları üzerinde duran Duman, öğrenci merkezli iletişim modellerinin eğitimde nasıl daha etkili olabileceğini tartışır ve bu geçiş sürecinin gerekliliğine vurgu yapar. Duman, kitabında tüm bu konuları anlaşılır bir dille ele alarak geniş bir okuyucu kitlesine hitap etmeyi amaçlamaktadır. Ona göre, kurumsal dil yapısı ve iletişim yöntemleri, yalnızca mevcut sorunları ortaya koymakla kalmayıp, bu sorunların çözümü için daha kapsamlı araştırmalara olan gereksinimi de işaret etmektedir.

Çeşitli kurumların iletişim yapısını inceleyen bu çalışma, her kurumun kendine özgü iletişim dinamiklerini ve aksaklıklarını anlamada önemli bir perspektif sunmaktadır. Tek bir kuruma değil, tıp, aile, okul ve danışmanlık gibi farklı alanlara odaklanarak geniş bir örneklem üzerinden işlevsellik analizleri sunması, iletişimin çok boyutlu yönlerini anlamaya olanak tanır. Kurumlarla ilgili sınırlı eylem örnekçelerinin incelenmesiyle, her bir kurumda iletişim aksaklıklarının ve yapısal eksikliklerin nasıl giderilebileceği konusunda değerli veriler elde edilmektedir. Böylece, iletişimin katılımcılık esasına dayalı olarak zorunluluktan çıkıp istekliliğe dönüşmesi gerektiği vurgulanır. Ayrıca, kuruma dışarıdan katılan bireyler ile kurum çalışanları arasındaki bilgi aktarımı ve iletişim süreçlerinin araştırılması gerektiği belirtilirken, bilginin doğruluğunun ve niteliğinin sorgulanması gerektiği ifade edilir. Kurum çalışanlarının bilgi aktarım süreçlerinde bilginin nasıl ele alındığı, kurumsal iletişimde verimliliği artırmada etkili bir odak noktasıdır. Aynı şekilde, kurumlara dışarıdan gelen bireylerin bilgiyi nasıl elde ettiği ve bu bilginin doğruluğunun değerlendirilmesi de iletişimi daha sağlıklı ve işlevsel hale getirmek için önemlidir. Söz hakkının kurumlar içindeki kullanımı ve bu hakkın nasıl yönlendirildiği de çalışmada öne çıkan bir başlık olarak karşımıza çıkar. Kurumsal katılımcılık ve yönlendirmenin olumlu ve olumsuz yönlerinin açığa çıkarılması, her kurumda eşit ve özgür bir iletişim ortamının sağlanması için yapılacak araştırmalara ışık tutacak niteliktedir. İşlevsel edimbilim alanında daha fazla ampirik çalışmanın gerekliliği ve bu alanda yapılacak her araştırmanın iletişim adına olumlu sonuçlar doğuracağına olan inanç, çalışmanın amacını ve kapsamını güçlü bir şekilde ortaya koymaktadır.